

7/7749 -3-
634

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI : B.02.0.001/1156
KONU :

16 17/2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 20.06.2002 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7749-15890/37609 sayılı yazınız.

Çanakkale Milletvekili Sadık KIRBAŞ'ın, tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/7749-15890 esas no'lu yazılı soru önergesine verilen cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Devlet BAHÇELİ
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: 1- Önerge cevabı (2 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

EK

Bilindiği üzere, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından ülke genelinde "İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Seviyelerinin Tespiti Araştırması" muhtelif aralıklarla yapılmaktadır. Son olarak 1996 yılında yapılan çalışmayla beraber dokuz değişik araştırma mevcuttur.

Bu çalışmalar, planlama kararlarının mekanla bütünleştirilmesine yardımcı olması yanında, illerde zaman içinde meydana gelen sosyo-ekonomik değişiklik ve gelişmelerin izlenmesi, kamu kaynaklarının rasyonel dağılımı, teşvik sistemi politikalarının belirlenmesi ve Kalkınma Öncelikli Yörelere tespiti gibi birçok konuda da karar vericilere yardımcı olması açısından önemlidir.

1996 yılında yapılan araştırmada illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması, illerin ekonomik ve sosyal açılarından yapısal niteliklerini belirleyen; demografi, istihdam, eğitim, sağlık, sanayi, tarım, inşaat, mali ve diğer refah göstergeleri olarak sınıflandırılan 58 değişkenin kompozit endeksi oluşturularak elde edilmiştir. Yöntem olarak birçok ülkede de değişik araştırmacılar tarafından benzer amaçlarla yaygın olarak kullanılan, çok değişkenli istatistik tekniklerinden "Temel Bileşenler Analizi" kullanılmıştır.

Temel Bileşenler Analizi çözümlemesi çok farklı değişkenlerle tanımlanabilen gelişmişliği niceliksel olarak ve objektif kriterlere göre tanımlayabilen, hata payını minimum düzeye indirgeyen tutarlı bir yöntem olarak bilinmektedir.

Bu çalışmada, gelişmişliğin mümkün olduğu kadar çok boyutunu hesaba katabilmek için değişken sayısı güvenilir ve tutarlı veri bulunabildiği ölçüde geniş tutulmuş, yapılan ön inceleme ve değerlendirmeler sonunda kullanılabilir nitelikteki göstergeler alınarak araştırma sonuçlandırılmıştır.

"İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Seviyelerinin Tespiti Araştırması", illerin görece gelişmişlik düzeylerinin ve buna bağlı olarak Kalkınmada Öncelikli Yörelere belirlenmesine esas teşkil eden temel çalışmalar arasındadır. Kalkınmada Öncelikli Yörelere Bakanlar Kurulunca, Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yayımlanmaktadır. Yıl içindeki değişiklikler ise, belirtilen Kararname uyarınca Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile yapılabilmektedir.

1996 yılı illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırmasına göre Çanakkale 76 il içinde 20. sırada bulunmaktadır. Ayrıca, 1996 yılında Çanakkale ilinin kişi başına GSYİH'si 3.872 Dolar olup, Türkiye ortalaması olan 2.888 Doların da üzerindedir.

Bilindiği üzere; ülkemizde uygulanmakta olan Yatırımlarda Devlet Yardımları bölgesel ve sektörel bazda belirlenen kriterler çerçevesinde ilgili kamu kurumları tarafından uygulanmaktadır.

Uygulanan Devlet Yardımlarını kısaca şu şekilde özetlemek mümkündür.

1. Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde 4325 sayılı Kanun çerçevesinde uygulanan devlet yardımları: Bu karar çerçevesinde öngörülen devlet yardımları 22 ilde uygulanmaktadır. Arsa veya arazi tahsisi ise Kalkınmada Öncelikli İllerin tamamında uygulanmaktadır.

Bu Kanun kapsamında öngörülen devlet yardımlarının uygulaması Maliye Bakanlığınca yapılmaktadır.

2. Yatırımlarda Devlet Yardımları Kararı çerçevesinde öngörülen devlet yardımlarının uygulaması, teşvik belgesi kapsamında Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülmektedir.

3. Küçük ve Orta Boy İşletmelerin yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde yöre farkı gözetilmeksizin düşük faizli yatırım ve işletme kredisi aracı bankalar aracılığı ile kullandırılmaktadır.

4. Yarım Kalmış ve İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle İşletmeye Geçememiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılmasına Dair Karar çerçevesinde Türkiye Kalkınma Bankası aracılığı ile düşük faizli yatırım ve işletme kredisi öngörülen 26 ilde kullandırılmaktadır.

5. Elektrik Enerjisinde İndirim Kararı çerçevesinde ve 26 ilde uygulanmak üzere, teşvik belgesi kapsamında yapılan yatırımların ilk üç işletme yılında elektrik enerjisi indirimi uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Yatırım Politikaları başlığı altında yatırımlarda devlet yardımlarıyla ilgili olarak çeşitli politikalar belirlenmiştir. Bu politikalardan birisi de "Devlet yardımlarının uygulanmasında karmaşık hale gelen bölge ve yöre tanımlamaları, desteğin etkinliğini artırmak üzere yeniden yapılacaktır" politikasıdır.

Avrupa Birliği müktesebatının üstelenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programında bölgesel amaçlı çeşitli kısa ve orta vadeli politikalar belirlenmiştir.

Bu politikalardan birisi de "Avrupa Birliği kriterlerine göre hedef bölgeler ve NUTs'lar istatistiki olarak tanımlanacaktır" politikasıdır.

Bu bağlamda, Hazine Müsteşarlığının koordinatörlüğünde Avrupa Birliği kriterleri de dikkate alınarak yatırımlarda devlet yardımlarının kanuni dayanağını oluşturacak yasa tasarısı çalışmasına devam edilmektedir.

Ulusal Programda öngörülen politikalar çerçevesinde ise Avrupa Birliği kriterlerine göre hedef bölgelerin istatistiki olarak tanımlanması konusundaki çalışmalar, Müsteşarlığımız koordinatörlüğünde sürdürülmektedir.